

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Neprilicna pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Oodina. Lastnik konsorcijskega lista „Edinost“ — Tisk izkane „Edinost“, vpisane zadnje s omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20. Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
za pol leta 12.—
za tri mesece 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto 5.20
za pol leta 2.60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglašni račun na milimetre v širokosti ene kolone: Cena: Oglašni trgovci in obrtniki mm po 10 vna.

Oglašni račun na milimetre v širokosti ene kolone: Cena: Oglašni trgovci in obrtniki mm po 10 vna.

Oglašni račun na milimetre v širokosti ene kolone: Cena: Oglašni trgovci in obrtniki mm po 10 vna.

Oglašni račun na milimetre v širokosti ene kolone: Cena: Oglašni trgovci in obrtniki mm po 10 vna.

Oglašni račun na milimetre v širokosti ene kolone: Cena: Oglašni trgovci in obrtniki mm po 10 vna.

Oglašni račun na milimetre v širokosti ene kolone: Cena: Oglašni trgovci in obrtniki mm po 10 vna.

Oglašni račun na milimetre v širokosti ene kolone: Cena: Oglašni trgovci in obrtniki mm po 10 vna.

Oglašni račun na milimetre v širokosti ene kolone: Cena: Oglašni trgovci in obrtniki mm po 10 vna.

Pregled najnovejših dogodkov.

Rusko bojišče. — Novoletna bitka v vzhodni Galiciji in na besarabski meji se nadaljuje. Skrajno srditi in žilavi napadi Rusov pri Toporovcu in vzhodno Raranč. Vsi veliki napadi sovražnika povsod popolnoma odbiti. Velike ruske izgube. Ob Strypu in v Voliniji nobenih posebnih dogodkov. Ob Korminu ruski napad odbit.

Balkansko bojišče. — Naše čete zasedle Spuz, skrajno točko južne Dalmacije. Na Cetinju zaplenjeni 154 topov. Napredovanje naših čet južno Beran.

Italijanska fronta. — Sovražen topovski ogenj proti Naborjetu in Rablju. Na goriskem predmostju smo izrgali Italijanom neko močno zgrajeno postojanko pri Oslavju. Brezuspene napad italijanskega letalca na Ljubljano.

Zapadno bojišče. — Na fronti nobenih posebnih dogodkov. Poročnik Boelcke sestrelil zopet eno angleško letalo.

Turška bojišča. — Splošna ruska ofenziva na Kavkaški fronti. Z močnimi silami izvedeni ruski napadi na 150 km dolgi fronti med goro Karataš in Išanom odbiti. Izgubljene turške postojanke zavzete povsod s protinapadi. — Na ostalih frontah položaj neizpremenjen.

Rusko bojišče.

DUNAJ, 15. (Kor.) Uradno se objavlja: 15. januarja 1916, opoldne.

Novoletna bitka v vzhodni Galiciji in na besarabski fronti se nadaljuje. — Zopet je bilo ozemlje Toporovca in vzhodno Raranč pozorišče srdite borbe, ki je po srditosti prekašala vse poprej na tem bojišču se vršče boje. Štirikrat, na posameznih točkah šestkrat, je postal žilavi sovražnik večeraj svoje 12-14 vrste močne napadalne kolone v boj proti našim postojankam. Bil je vedno — ne rekodkrat v bojih mož proti možu z bajoneto — vržen nazaj. Merilo za izgube sovražnika je dejstvo, da je bilo na bojnem prostoru ene avstroogradske brigade nastitih nad tisoč ruskih trupel. Ujeli smo 2 ruska oficirja in 240 mož. Hrabri branitelji so obdržali vse postojanke. Rusi niso nikjer pridobili niti ped zemljo. Ob Strypu in Voliniji nobenih posebnih dogodkov. Ob Korminu so dunajski deželni brambovi odbili napad številno močnejšega sovražnika. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

BERLIN, 15. (Kor.) Veliki glavni stan: 15. januarja 1916.

Pri armadni skupini generala Linsingena se je v ozemlju Černiča, jugovzhodno Styrovskega kolena, izjavil ruski napad pred fronto avstrijskih čet.

Vrhovno armadno vodstvo.

Danski list o namenih brezuspene velike ruske ofenzive.

KOPENHAGEN, 14. (Kor.) »Extrablade« piše: Z veliko rusko ofenzivo je bilo očividno nameravano odstranjenje pritiska centralnih držav na Balkanu, posebno na Črnogoro. Med tem so osvojile avstrijske čete v teh dneh skoro nezavzemljivi Lovčen. In od te Avstrije, ki je ustavila istočasno rusko ofenzivo, osvobodila Črnogoro in obdržala v osmem mesecu »postojanke« proti Italiji, pripovedujejo vojaški voditelji alirancev, da se nahaja pred polomom. Z osvojitvijo Lovčena je bila zavzeta najmočnejša naravna trdnjava Črnogore in izvoljeno prevladje na Adriji, kar občutijo v Italiji zelo bolešno.

Balkansko bojišče.

DUNAJ, 15. (Kor.) Uradno se objavlja: 15. januarja 1916, opoldne.

Zasedujoč premagana sovražnika, je naše južno krilo zasedlo večeraj Spuz. Na Cetinju je bilo uplenjenih 154 topov raznih kalibrov, 10.000 pušk, 10 strojnih pušk, mnogo municije in drugega vojnega materiala. Število pri bojih v ozemlju Lovčena uplenjenih topov se je zvišalo na 45. Število večeraj privedenih ujetnikov znaša 300. Južno Beran, kjer se sovražnik še žilavo ustavlja, so zavzeli naši bataljoni z naskokom okope na višini Gradine. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

BERLIN, 15. (Kor.) Veliki glavni stan: 15. januarja 1916.

Nič novega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Čestitke ob zavzetju Lovčena.

DUNAJ, 14. (Kor.) Povodom zavzetja Lovčena je prejel cesar od cesarja Viljema in saksonskega kralja brzojavni čestitki, na kateri je odgovoril z zahvalnimi brzojavkami. Brzojavna čestitka nemškega cesarja se glasi: »Iz srca Ti smem čestitati k zavzetju Lovčena, ki so ga izvršile Tvoje hrabre čete z občudovanja vredno vztrajnostjo in spretnostjo. Bog je očividno pomagal in bo tudi nadalje z nami. Viljem.« — Cesarjev brzojavni odgovor se glasi: »Zelo razveseljen po Tvojem priznanju na najnovejšem uspehu mo-

jih hrabrih čet, katerim se je posrečilo z naskokom zavzeti močno postojanko Lovčena. Te prošim, da sprejmeš moje najtoplejšo zahvalo za Tvojo zaveznorjajno brzojavko. Božja pomoč nas bo spremljala do dobrega konca našega skupnega bojevanja. Franc Jožef.«

Francosko časopisje napada Italijo radi neobčutljivosti.

PARIZ, 14. (Kor.) Vse francosko časopisje obžaluje nedelavnost alirancev ob Adriji in kritizira posebno ostro Italijo, ki bi bila dolžna, da prisloži Črnogori na pomoč.

Angleški glasovi o nadvladavi centralnih držav v Adriji.

LONDON, 14. (Kor.) Strokovni kritiki listov priznavajo nadvladovanje Adrije po centralnih vladstvih in smatrajo celo Črnogoro za uničeno. Splošno se očita Italiji, da je zakrivila ta nespah s svojim obotavljanjem.

Obrekovanje naših čet.

DUNAJ, 14. (Kor.) Iz stana vojnih poročalcev javljajo: »Corriere della Sera« objavlja trditve, ki jo razširja več listov nevtralnega inozemstva, češ, da so častniki in volaki avstro-ogrski in nemški armade v Belgradu in po Srbiji sploh zagrešili huda plenjenja in da se uplenjene stvari sedaj v Avstro-Ogrski prodajajo na dražbi. To niktano obrekovanje je brez vsake podlage. V avstro-ogrski in nemški armadi se z neizprosno strogostjo skrbi za to, da so mirni prebivalci v sovražni državi in njihov imetje obvarovani pred nasilstvi. Če pa je tudi v posameznih obžalovanjih vrednih slučajih nezgodno, da se v krajih, kjer prebivalstvo sovražno nastopa proti četam, posega po odredbah vračanja, je pa vendar izključeno, da bi čete take povode, ki se dogajajo v redkih slučajih, izrabljale za revkiranje drugih, razum neposrednih potrebin na bojišču. Trditve, da bi naše ali z nami zvezane čete plenile in da bi vplene stvari prodajale, ali jih celo oddajale na dražbi tistim, ki največ ponujajo, je nesmiselno obrekovanje, ki se da vredno pridržiti od italijanske strani izjavljani in vojujočega naroda nevedni, ali za italijansko mišljenje značilni lažnivi ofenzivi.

Odhod prvega balkanskega vlaka.

BERLIN, 15. (Kor.) Danes zjutraj — odšel prvi balkanski vlak preko Draždan — Dunaja — Belgrada — Sofije v Carigrad. Številni radovedneži so pozdravljali odhod z živahnimi vzklici in z mahanjem z robc.

Po zavzetju Cetinja.

Vojaški sotrudnik graške »Tagespost« razmotriva položaj na črnogorskem bojišču po zavzetju glavnega mesta Črnogore, Cetinja, takole:

V sto kilometrov široki fronti med morjem in bosensko mejo nadaljuje armada generala pl. Koverosa svoj napadni pohod v zapadni in južni Črnogori. Strateški položaj Črnogore je postal skrajno neugoden. Primerljati se da geometrično z enakokrakim trikotnikom. Osnovnica tega trikotnika je črta Budva — Plav. Oba kraja tvorita sedanja fronta naših čet, osnovnica pa se odprta vrata za umik v Albanijo. Svobodno kretanje črnogorskih bojnih sil v ozemlju ob hercegovski meji, na vrhu trikotnika, je že tako omejeno, da je sovražnik tu izgubil vse upanje, da bi se trajno mogel upirati. Dasiravno širokost proti osnovnici narašča do sto kilometrov, je v sled našega nadaljnjega prodiranja, ki se mora postopno uveljavljati v koncentričnem smislu, gotova stvar, da se sovražnikovo svobodno kretanje omeji še bolj. Sedaj se naš pritisk najmočnejše čuti na črnogorski zapadni fronti.

Kolone našega desnega krila prodirajo iz okolice Budve preko obmejnege ozemlja v smeri proti Baru in Virpazarju. Kolone levega krila prodirajo od Grahovega po cesti proti Nikšiću iz Bileke, namenjene ravno tja, one iz Avtovca pa po Dugi (Krstac).

Sovražnik se je začel umikati pred našim središčem in desnim krilom ter se umika proti Skadarskemu jezeru, Morači in Zeti. Ker pridobitev časa igra zanj veliko ulogo, je pričakovati hudih bojov z zadnjimi stražami. Hitro napredovanje naše ofenzive je torej največjega pomena.

Kralj Nikita se je umeknil v Skadar. Skadrske mestne utrube ojačujejo.

O italijanskih bojnih silah, ki se nahajajo v Draču in štejejo več tisoč mož, ni nikakršnih vesti.

Iz Lugana je prispela vest, da so srbske in črnogorske državne oblasti že pobegnile iz Skadra, črnogorska državna banka pa da je na potu v Drač. Tuji konzulati v Skadru so premestili svoje urade v Lješ v Albaniji.

Francosko — angleška izkrcavanja v Santi Quaranta.

LUANQ, 14. (Kor.) »Gazzetta del Popolo« ponatiskuje vest atenskega lista »Esperino«, ki pravi, da se v kratkem začne izkrcavati francosko — angleške čete v Santi Quaranta.

Položaj v Solunu.

Iz Sofije poročajo 14. t. m. o položaju v Solunu tako-le: Semkal dospela londonske vesti, po katerih naj bi se četvero-zvezni vojni svet posvetoval, ali ne bi kazalo, da bi se opustilo vse angleško-francosko solunsko podjetje, se nikakor ne skladajo z vestmi, ki prihajajo semkal po ovinkih iz Soluna. Neki sporočitelji, ki je zapustil Solun pred štirimi dnevi, poročajo z grške meje, da so se izkrcavanja zelo znatno pomnožila zadnje dni. V Solunu pospešuje izkrcavanja novoorganizirana vlačilna služba. V Orfanu se na šestih izkrcavalnih mostovih ne izkrcavajo samo čete, temveč predvsem municija in živila. Odkar so Angleži in Francozi dospeli precej daleč v zgradbi prve obrambne črte in so popolnoma dogradili drugo črto, se zdi, da je tudi njihovo razpoloženje postalo nekoliko zaupljivejše, izražajo namreč vsaj upanje, da pretvore Solun za svoje nasprotnike v drugi Yperu. Njihove obrambne črte so opremljene z vsemi udobnostmi novega časa, z dobro zgrajenimi topovskimi postojankami za njihovo številno težko in lahko artiljerijo, z zavetji za uprego topov, da se tako omogoči hiter prevoz, s telefonskimi napeljavami med strelskimi jarki in baterijskimi postojankami. Dvojna telefonska napeljava vodi tudi iz Soluna preko Oisalijskega zaliva.

O angleško-francoskih postojankah zapadno Salamanija se da poizvedeti malo, ker je vsak promet civilnih oseb v zapadni smeri od Soluna strogo prepovedan. Vendar pa tudi v teh krajih z vso vneto delajo utrbe. Kakor se zdi, pričakujejo Angleži in Francozi glavnega napada od zapada. O ofenzivnih namenih ententnih čet, se pač opazja tudi sedaj, zelo malo. Kakor se zdi, se hočejo za sedaj zadovoljiti z zadržanjem napada proti Solunu, kvečjemu da morda za pozneje nameravajo sodelovati z Italijani, ki so se izkrcali v Valoni. Očividno se tudi Orki boje kaj takega, kajti na večjem številu grških čet, ki so zadnji čas šle mimo Soluna v smeri proti zapadu, se sklepa, da so Orki del svojih peterih, pri Drami, Seresu in Kavali koncentriranih divizij premestili v Epir.

Pomnožena izkrcavanja čet so seveda tudi povečala skrb grških vojaških krogov, da bi tako ojačen izkrcani zbor mogel Orki odvzeti končno svobodo samostojnega odločevanja.

Tako poročajo iz Sofije in v uvodu tega poročila omenjene londonske vesti o morebitni opustitvi solunske akcije potrjuje tudi vest v curiškem »Tagesanzeigeru«, ki pravi: V angleškem časopisju se množe razprave o opustitvi solunske akcije. Zatrjuje se popolnoma zanesljivo, da stvar odloči novi vojni svet zavezniškov, ki se bo v kratkem sešel v Parizu. S to vestjo je v popolnem nesoglasju vest drugega švicarskega lista, »Baseler Nachrichten«, ki pa poročajo po neki londonski vesti, da se v Orfanskem zalivu neprestano izkrcavajo velike mase čet s težko artiljerijo in letali. 200.000 vojakov četvero-zvezne, kar najbolje opremljenih, da se nahaja v izborni zgrajenih strelskih jarkih pri Solunu.

Da bi ententa imela namen opustiti solunsko podjetje, ne kaže tudi naslednja, preko Lugana dospela vest milanskega »Corriere della Sera«, ki mu je bila sporočena 12. t. m. iz Soluna in pravi: Zavezniški so danes razstrelili železniški most čez Strumo, šest kilometrov od Demirhissarja, na železniški progi Solun-Seres. Po razdelanju tega mosta je pretrgana zveza med Orško in Turčijo. Most so razstrelili, da bi zakrili obrambna dela v strelskih jarkih. Poleg tega pa je tako Turkom, od katerih se po njihovi koncentraciji pri Xanthiju pričakuje sodelovanja pri napadu na desno krilo zavezniškov, preprečena uporaba te železnice. Pri pomniti je še treba, da imajo po razstrelbi tega mosta grške čete v Seresu in Kavali pretrgano železniško zvezo z ostalo Orško. Sodi se, da sovražnega napada ni ravno pričakovati v najkrajšem času, da je pa ta čas precej bližji, kot pa se je mislilo doslej.

Dnevno povelje rumunskega kralja ob novem letu.

BUKAREŠT, 14. (Kor.) Povodom novega leta je izdal kralj na armado dnevno povelje, v katerem se zahvaljuje za izpolnjanje dolžnosti v preteklem letu in pravi, da je zahtevalo preteklo leto posebno napeto delovanje, katerega namen je bila dosega popolne vojne pripravljenosti. Kralj zaključuje: Naši pogledi so z zaupanjem in ljubeznijo obrnjeni k Vam.

Z avstrijsko-italijanskega bojišča.

DUNAJ, 15. (Kor.) Uradno se objavlja: 15. januarja 1916, opoldne.

Sovražno topovsko delovanje proti ozemlju Naborjete in Rablja se je pričelo večeraj znova. Naperjeno je bilo predvsem proti krajema. Na goriskem predmostju smo izrgali Italijanom neko od zadnje bitke močno zgrajeno in zasedeno postojanko pri Oslavju. En sovražni letalec je preletel Ljubljano in vrget bombe. Ranjen ni bil nihče in povzročena nobena škoda. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Konferenca italijanskega kralja s Salomom in Salandro.

RIM, 14. (Kor.) Kralj Viktor Emanuel je zopet konferiral z ministrom za vnanje zadeve Sonninom in ministrskim predsednikom Salandro. Kralj je sprejel nato tudi ruskega, francoskega in angleškega veleposlanika.

Z zapadnega bojišča.

BERLIN, 15. (Kor.) Veliki glavni stan, 15. januarja 1916.

Na fronti nobenih posebnih dogodkov. Severovzhodno Alberta je poročnik Boelcke sestrelil eno angleško letalo, ki je padlo na tla v angleških črtah. Tam ga je naša artiljerija uničila.

Vrhovno armadno vodstvo.

Angleško delavske organizacije in vojaška službena obveznost.

LONDON, 14. (Kor.) »Daily Telegraph« poroča: Glasovanje rudarskih organizacij o vojaški službeni obveznosti izkazuje 720.000 glasov proti, 40.000 pa za. Izvršujoči odsek je sklenil, da predloži danes zborujočemu narodnemu kongresu rudarjev sklep, ki napoveduje najhujši odpor proti vsaki obliki pritiska države.

Rekonstrukcija belgijskega kabineta.

LE HAVRE, 14. (Kor.) Kralj Belgijec je na predlog ministrskega sveta poklical v kabinet tri člane opozicije. Goblet d'Alville, voditelj liberalne leve v senatu, Hymans, voditelj liberalne leve v zbornici in Emil Vandervelde, voditelj socialstov, ki so bili že ministri, postanejo sedaj člani kabineta in se bodo neposredno udeleževali delne uprave.

Angleška spodnja zbornica.

LONDON, 14. (Kor.) Državni podtajnik Tennant je izjavil na tozadevno vprašanje, da znašajo izgube infanterije mesečno 15%. Pri debati o vojaški službeni obveznosti je izjavil minister Henderson, da ve po lordu Kitchenerju in generalnem štabu, da se bo takoj rabilo ne samo pri glašene neporočene in poročene, ampak da bodo tudi vsi razpoložljivi od 650.000 mož, ki so se priglasili na rekrutiranje lorda Derbyja, kolikor mogoče hitro vopoklicani.

Amerika — Anglija.

WASHINGTON, 14. (Kor.) Neki član kongresa v reprezentančni zbornici je rekel, da Aglija težje krši ameriška pomorska prava kakor Nemčija in njeno zaveznice.

Roosevelt odpotuje v Indijo.

LONDON, 14. (Kor.) »Daily Telegraph« poroča iz Newyorka: Roosevelt odpotuje v kratkem v zapadno Indijo. Izjavil je, da ne bo kandidiral za predsedstvo, vendar pa delujejo njegovi agenti živahno v narodnih komitejih. Narašča pričnanje, da bo nastopil Roosevelt pri volitvah proti Wilsonu in da ga bo postavila za kandidata ne samo njegova stranka, ampak tudi republikanci.

S turških bojišč.

CARIGRAD, 14. (Kor.) Iz glavnega stanja se javlja: Kavkaška fronta: V noči od 9. na 10. t. m. je prišel sovražnik napade na naše levo krilo središča, ki so bili odbiti. Dne 11. t. m. je prešel sovražnik v splošno ofenzivo na fronti 150 km med goro Karataš, južno reke Aras in Išanom. Boji se razvijajo za nas ugodno. Z moč-

mi silami izveden sovražni napad na naše prednje postojanke med Arasom in goro Karataš se je popolnoma izjavilo. Rusi, ki se jim je posrečilo vdreti v nekatere naših strelskih jarkov, so bili zopet izgnani iz njih z bajoneti. V oddelku med gornjim tokom Arasa in višino Narmaz je bil del naših prednjih postojank, ki ga je zasedel sovražnik, s protinapadom zopet osvojen, pri čemer so bile prizadete sovražniške precej težke izgube in uplenjene velike množice orožja in dve strojni puški. Eden naših oddelkov, ki ga je številno močnejši sovražnik severno Kizlarkale obkolil, je prebil sovražno črto in se umaknil na prejšnje postojanke, pri čemer so bile prizadete Rusom zelo težke izgube. V oddelku med višino Narmaz in Išanom je bil sovražni nenađen napad odbit. Dva ruska napada pri Karadagju sta se končala s popolnim porazom sovražnika. Naši grenadiji so se z vzklici na sutana vrgli na sovražne čete in jih pogurali v divji beg. V tem oddelku napravljeni ujetniki izjavljajo, da je imel tekom starih bojnih dni vsak njihovih polkov najmanj 800 mrtvih. — Položaj na ostalih frontah je neizpremenjen.

Spopadi med Rusi in Turki v Perziji.

CARIGRAD, 14. (Kor.) S perzijske meje dospela brzojavka poroča o boju med turško konjenico, ki je prodirala proti Mandoabu in rusko konjenico. Slednja je bila premagana in je pobegnila. Nekli drug turški konjeniški oddelki, ki je bil poslan v smeri proti Seldosu, zasleduje Ruse, ki beže proti Urmiju.

Uradnik turškega poslanstva v Parizu aretiran.

PARIZ, 14. (Kor.) Turški uradnik Salih bej, ki mu je poverjeno varstvo arhiva tukašnjega turškega poslanstva, je bil aretiran z ženo in hčerjo vred. Aretacija se označa za vračilo.

Cesar Viljem Liman paši.

CARIGRAD, 14. (Kor.) Cesar Viljem je poslal maršalu Liman paši pismo, v katerem mu izreka svojo in domovine zahvalo, ker je na čelu hrabre osmanske armade uničil vse nakane sovražnika v morskih ožinah. V priznanje mu je podelil hrastov list k redu pour le mérite.

Nemški cesar ob svojem rojstnem dnevu.

BERLIN, 14. (Kor.) Cesar je povodom svojega bližajočega se rojstnega dne izdal odlok državnemu kancelarju, v katerem opozarja na to, da vkljub junaškim dejanjem in slavnim uspehom nemških in zavezniških bojnih sil še ni končan težki boj za obstanek in da mora moč nemškega naroda še biti usmerjena na veliki smoter, da pripori končno zmago in mir, ki bo jamčil za trajno zasiguranje domovine proti ponovitvi sovražnih napadov, in izreka prošnjo, da naj se tudi letos povodom njegovega rojstnega dne opuste običajne prireditve in manifestacije, da naj se čustva vdanosti napram cesarju izražajo z darovi v ublaženje po vojni vsekanih ran in se ta dan praznuje natihoma.

Odhod parnika »Verdi« s topovi iz Amerike.

WASHINGTON, 14. (Kor.) Državni oddelek je dovolil italijanskemu parniku »Giuseppe Verdi« odpotovanje z dvema topovima, ker je bilo zagotovljeno, da bodo vporabljeni topovi izključno v obrambo.

K potopitvi parnika »Brindisi«.

MILAN, 15. (Kor.) Glasom »Secola« je bilo s parnika »Brindisi«, ki se je potopil pred Sv. Ivanom na Medovji, izmed 400 na krovu ladje se nahajajočih mož črnogorske sanitetne misije rešenih samo kakih 100 oseb. Nasprotno pa je bila rešena vsa posadka s kapitanom vred, dočim so bile ubite samo tri osebe neposredno po eksploziji mine.

Ogrska zbornica.

BUDIMPEŠTA, 14. (Kor.) Zakonski načrt glede enakopravnosti islamske vere je bil sprejet v tretjem čitanju. Nato se je vršila volitev 8 članske regnularne deputacije v svrhu sestavitve malega združenega grba Ogrske in Hrvaške — Slavonije — Dalmacije. Prihodnja seja se bo vršila v ponedeljek dne 17. t. m. ob 10 dopoldne s sledečim dnevnim redom: Specijalna debata o zakonskem načrtu glede centrale denarnih zavodov.

Odlikovanje nadvojvodinje Izabele Marije.

DUNAJ, 14. (Kor.) Njegovo Veličanstvo nemški cesar in kralj pruski je podelil nadvojvodinji Izabeli Mariji kraljevsko prusko kolajno Rdečega križa I. in II. razreda.

Svinčene cevi pri vodovodih ne bodo zaplenjene.

DUNAJ, 14. (Kor.) Z ozirom na vprašanja se s pristojne uradne strani poroča, da v hišah se nahajajočih svinčnih cevi vodovodov ni sprejeti v izkaz o zalozah predmetov iz svinca. Isto velja tudi o odtočnih napravah in zvezah s hišnimi napeljavami, pri katerih se nahajajo svinčene.

ne cevi, in dalje o takozvanih priključnih papeljavih, ki spajajo cestno cevno omrežje s posameznimi hišami.

Avstrijski ministrski svet.

DUNAJ, 15. (Kor.) Pod predsedstvom ministrskega predsednika grofa Stürgkhja se je vršila včeraj popoldne seja ministrskega sveta, ki je trajala od 4 do 8½ popoldne in so se udeležili vsi člani kabineta.

Podražanje piva.

DUNAJ, 14. (Kor.) Začetkom decembra p. l. je zastopstvo avstrijske pivovarske industrije naznanilo v posebni spomenici trgovinskemu ministrstvu, da pivovarne z ozirom na vsled vojne povzročene bistveno večje prozvalne stroške ne morejo več izhajati iz obstoječimi cenami in so prisiljeni, da zvišajo cene piva v vseh kategorijah za povprečno 5 kron. Zvišanje cen piva je bilo utemeljeno posebno z bistvenim podražanjem glavne surovine, čemena in z zvišanjem vseh pomožnih materialij. Trgovinsko ministrstvo je sedaj obvestilo centralno zvezo avstrijskih organizacij pivovarske industrije, da ne bo nastopilo proti povišanju cen piva od 15. januarja t. l. naprej.

Usi na stražo!

Praski »Narodni politiki« pišejo od odlične strani: »Postavljanje velikih in obsežnih programov je vsikdar nesreča strank in društev. Radi vsake besede je bilo velikih debat, kontroverz in dolgotrajnih razprav, ki jih pozneje ni nihče niti čital. Tudi za bližnjo bodočnost se ne da postaviti nikak program, ko niti sami ne vemo, kaj bo jutrišnji dan zahteval od nas in kaj bomo zahtevali mi jutrišnjem. Ne bodimo majhni v velikem času! Danes vemo vsi le eno: da hočemo tu živeti, in sicer kot Čehi živeti! To je naš program, v tem je naša ekzistenca in bodočnost. Mar zadošča tu majhna ali šibka straža? Gotovo ne! Premerimo resnost časa in veličino nevarnosti na dimenzijah vojne in na politični kulturni in gospodarski svetovni situaciji. Vsi moramo na stražo, vsi brez izjeme razreda, stanu in vere!«

Ta apel k združanju sil in skupni obrambi narodne ekzistence in bodočnosti prestavlja misel naših tržaških Slovencev v nedavno minule čase. Ako smemo malo primerjati z večjim, porečemo, da je bil položaj tržaškega Slovenstva do današnjih dni približno tak, kakor ga predloča gornji apel češki javnosti vprilo velikih, svetovnozdolovinskih dogodkov. Nismo vedeli, kaj nam prinese jutrišnji dan. Nevarnost je bila velika, a bilo je trenutkov, ko je bila akutna. Toda naši rojaki v drugih deželah niso hoteli, ali niso mogli razumeti tega našega položaja in njegovih absolutnih zahtev in potreb. Pestili so nas od vseh strani: kaka so vaša načela, kje je vaš — program? Brez njih ste in nimate ga! Očitati so nam breznačelnost in brezprogramnost. Ne govorili bi resnice, ako bi rekli, da nas to očitanje ni peklo. Bolelo nas je tembolj, ker smo se dobro zavedali, kako tako, na videz upravičeno očitanje v časih razpaljenih strasti, ko vsakdo s pravi razpaljenostjo in brez premišljanja sledi izdanim geslom in parolam, deluje med pristaši strank na obeh sovražnih si straneh — ko smo dobro vedeli, da nas tako očitaje kaže pred desno in levo v najneugodnejši luči: politične brezskritčnosti, slabotnosti in — kar je najhujše v političnem življenju — neresnosti!

Vedeli smo in zavedali smo se tega. In bolelo nas je, ne le radi sebe, radi svojih somišljenikov, ki so nas razumeli in nam sledili v vseh položajih, marveč v prvi vrsti radi slovenske stvari v Trstu. Ali, nobeno očitaje nas ni moglo odmakniti od poti, ki je bila po našem globokem uverjenju in po naši razsodnosti edino prava, ker zahtevana po položaju, po nevarnosti, ki nam je grozila. Odgovarjali smo rojakom malone z istimi besedami, ki jih kliče sedaj gori navedeno češko glasilo češkemu narodu: tu hočemo živeti, živeti kot Slovenci; vsi, brez izjeme, moramo biti na straži, skupno odvrčati nevarnost in graditi si ekzistenco in bodočnost. Pred vsem je življenje, potem naj prihajajo stranke. Prej moramo postaviti hišo, potem šele bomo mislili na razmeščenje opravil v njej! To je naš program! Ni sicer prirojen na kopito načel te ali one stranke, ne stiska se sicer v te-

sne meje kakega strankinega programa, ali je — naroden program. In v imenu tega programa smo klicali na narodno delo vse brez razlike političnih stališč in kulturnih naziranj.

Nu, časi tistih očitaj so za nami — na dejamo se, da za vedno. Vsaj ta vtis imamo, da so rojaki na desni in levi začeli bolj spoznavati naš položaj, pravičneje ceniti naše delo in pravilneje razumevati naše namene. Obrnilo se je na bolje v tem pogledu. V tej veri in nadi kličemo tudi danes, v teh usodnih trenutkih, v svesti si, da stojimo na pragu velikih izprememb v notranjem življenju te države: ne bodimo majhni v velikem času, ko ne vemo, kaj bodo jutri zahtevali od nas in kaj bomo jutrišnjem zahtevali mi! Vsi na stražo v imenu tistega narodnega programa, ki pomenja naš obstanek in našo bodočnost!

K štiridesetletnici ajdovske »Edinosti«.

Nekoliko ajdovske zgodovine.

Če govorimo o zgodovini druge polovice 19. stoletja naprej do današnjih dni, se moramo vedno in povsod ozirati na leto 1848, ki je prineslo tako celokupni državi kakor posameznim njenim delom povsem drugo, novo življenje. Znamenit mejnik je v zgodovini slehnega avstrijskega naroda! Nima namena naštevati pridobitev l. 1848, niti ne navajati posameznih solčnih in senčnih, temu letu neposredno sledečih dogodkov; omejiti se hočemo na prav skromen kosček goriške dežele, na Ajdovščino, ki je igrala v gospodarskem, kulturnem, narodnem oziru nemalo ulogo med slovenskimi trgi Goriške v vsej drugi polovici 19. stoletja, zlasti v prvih desetletjih za letom 1848. Nudi se mi namreč lepa prilika spomniti se nekoliko obširnejše Ajdovščine, odnosno njenega društva »Edinosti«, ki praznuje baš sedaj v januarju štiridesetletnico svojega plodonosnega delovanja.

Ajdovščina je znan obrten kraj. Ta njena obrtnost sega daleč nazaj v 16. stoletje, ko so fužinska kladiva ob Hublju obujala dolino k novemu življenju. Sicer je fužinarstvo v poznejših stoletjih začelo hirati, dokler ni v drugi polovici 19. stoletja dospelo na rob svojega propada. Ajdovska obrt se je pričela radi tega gibati že za časa Jožefa II. v drugo smer. Ustanovljena je bila takrat papirnica, kateri je l. 1835. sledila velika predilnica ob Hublju. Papirnica in predilnica sta privabili v Ajdovščino obilo tujcev, zlasti uradništva. Število teh se je pomnožilo še bolj l. 1848, ko je dobila Ajdovščina samostojno sodišče, ki je bilo pozneje l. 1854. združeno pod okrajnim predstojništvom v takozvani okrajni urad. Okrajni uradi so se ohranili do l. 1868, ko so obnovili okrajna glavarstva in namesto 13 okrajev v deželi vpeljali še danes obstoječe sodne okraje. V tem so že stala ob Hublju v Opalah za takratne čase naravnost veličanska industrijska poslopja, zgrajena l. 1855., lastnina Ritterja iz Gorice, pozneje Ritterja in njegovih dedičev, danes seveda vse v tretjih rokah. S tem se je znatno pospešil naval tujcev v Ajdovščino. Zato ni nič čudnega, če vidimo že l. 1855. vso to tujo gospodo v Ajdovščini zbrano v »Lesevereinu« (pravila potrjena dne 19. marca 1855. t.), katero društvo je bila naravnost posledica novih razmer, nastalih pod vplivom tujstva.

Od »Lesevereina« do »Čitalnice«.

Zanesljiva priča tedanjih dni, sedaj že pokojni Anton Šapla iz Šturij, piše o takratni dobi v »Soči« dne 1. novembra l. 1906. tako-le: Do leta 1864. je bila Ajdovščina vsa skozinskozi nemška t. j. približno tako, da nihče, ki je prišel v Ajdovščino, ni znal in govoril drugega ko nemško; v občinskem uradu se je uradovalo vse nemško, še celo v šoli so morali nemško kramljati, in tisti otrok, ki ni tega znal ali ni hotel, je moral rdeč jezik papirja nositi na hrbtno. Vse najboljše družine so govorile le nemški, le s služkinjami so občevali domače. Lepo društvo je bilo v Ajdovščini, patriarhalno, v katerem so se zbirali c. kr. uradniki, tovarniški uradniki, duhovščina, učitelji, trgov-

ci in posestniki; zmiraj je bilo društvo dobro obiskovano, a vse nemško.

Taka je bila torej Ajdovščina v narodnem oziru v letih 1855. do 1864. Prvi predsednik je bil »Lesevereinu« David Höhn, njemu so sledili Anton Godina, Mojzes Duranti, zopet David Höhn, Ivan Casagrande, Danijel Godina in zadnji v vrsti predsednikov Anton Moser. Ohranjeni imenik članov našteva 46 članov za l. 1856., za l. 1862. pa le 36 članov, med njimi približno polovico Italijanov oziroma Nemcev, ostala polovica pa so bili po večini narodno zavedni domačini ajdovske in šturske strani. Med nemškimi in italijanskimi listi, ki so bili članom v bralnici na razpolago, so bile — resnici na ljubo treba priznati — tudi Bleiweisove »Novice«.

Zanimivo je, da je bil član »Lesevereina« in celo njegov predsednik poznejši soustanovitelj »Čitalnice« in »Edinosti«, mnogoletni župan ajdovski, gosp. Danijel Godina, ki še danes z nekako mladeniško navdušenostjo vztraja po dolgi polstoletni dobi »Edinosti« verno ob strani. Med člani vidimo nadalje dr. Vincencija Ferdinanda Volčiča (Wolschitz), odvetnika in goriškega deželnega poslanca, umrlega v Ajdovščini 6. aprila 1863. leta. (Njegov nagrobni spomenik se nahaja danes zapuščen za ajdovsko župno cerkvijo.)

Lavričeva doba.

Po Volčičevi smrti je prišel v Ajdovščino dr. Karel Lavrič in z njegovim prihodom se je začela v trgu in okolici nova doba. Znamenit preobrat se je izvršil pod njegovim vplivom v »Lesevereinu«. Na občnem zboru dne 26. decembra 1863., kjer je bilo navzočih 26 članov od raznih strani ajdovske okolice, med njimi celo iz Vipave in Rihemberka, se je sklenilo, da se osnuje »Leseverein« — »Čitalnica« ter se v tem smislu preuredi stara pravila. Za »Čitalnico« je glasovalo 19, za »Leseverein« pa le 7 članov. S tem je bil zadan slednjemu društvu smrtni udarec. Za »Čitalnico« so glasovali: Jožef Furlani, L. Nagy, Majč, Ivan Pečenko, Peternel, Neuherz, Vitorelli, Andrej Robič, Makovec, Andrej Vrtovec, Krašna, Bolaffio, Danijel Godina, Fr. Zari, Ivan Ličen, Furlani iz Kasovelj, grof Lanthieri, Anton Godina, in Ivan Tosi. Za »Leseverein« pa so oddali svoje glasove: Fr. Mahorčič (ajdovski župan), Jakob Kuln, Battič, Unterkircher, Fr. Borghi (okrajni predstojnik), Vogov Ignac in Anton Moser.

Izbral se je takoj poseben odsek 3 članov (dr. Lavrič, dr. Jožef Kosler in domači župnik Andrej Vrtovec), ki naj sestavi pravila in uredi vse potrebno za novo »Čitalnico«. Stvar je šla precej hitro. Že dne 6. marca 1864. l. je c. kr. okrajni urad v Ajdovščini naznanil dr. Lavriču, da je namestništvo potrdilo pravila, kakor mu jih je društvo predložilo. § 1. novih pravil se je glasil: »Dosedanja družba »Leseverein« izpremeni svoje ime v narodno, in se imenuje Čitalnica v Ajdovščini. Priponiti mi je še, da je občni zbor dne 26. decembra 1863. sklenil, da obdrži »Čitalnica« vse v »Lesevereinu« se nahajajoče liste in zraven teh še naroči: »Umegna Gospodinja«, »Solskega Tovariša«, »Glasnik« in »Danico«. Zapisnik tega znamenitega občnega zbora je sestavljen v nemščini in je prvi zapisnik, ki nosi podpis Lavričev; poleg je še 41 podpisov — pač vsi novi člani Čitalnice, med njimi tudi »Carl Reichsgraf Lanthieri, Grossgrundbesitzer«.

Na uradno sporočilo, da so pravila »Čitalnice« potrjena, sestavljen je novi odbor takoj posebno »povabilo« ter ga razposlal po vsej ajdovski okolici: v Lokavec, Sv. Križ, Vipavo, Rihemberk in druge manjše kraje. Ker je povabilo po svoji vsebini nadvse zanimivo, priobčujem ga doslovno:

Povabilo.

Po odloku veleladnega c. kr. namestništva v Trstu dne 26. februarja 1864. št. 1166/221. je narodna »Čitalnica« v Ajdovščini postavljena osnovana in so naša volila (statuti), dne 17. januarja 1864. potrjena. Podpisaneu vodstvu in odboru Čitalnice je čast razglasiti to novico častni gospodi te okolice. Ob enem povablja Čitalniški odbor vse vrle Slovence te doline, da naj pristopijo temu narodnemu ostavu (institut) v čast Slovenstva in

teh krajev. Čitalnica pa ima visoko pa težko nalogo rešiti, mora kar je je mogoče razširati znanost čistega slovenskega jezika. V ta namen potrebne duhovnih in materialnih moči; zato je povabila Vas, častita gospoda, ta odbor in naznanja, da nas je šele 38 udov, da ima vsak zunanji družbenik najvišje 50 kr. mesečne plačevati, in vam zakliče:

Hej Slovenci, pristopite!

V Ajdovščini, 7. marca 1864.

Dr. Lavrič, l. r. ravnatelj,

Fr. Zari, l. r. tajnik,

Andrej Vrtovec, l. r. podravnatelj.

Pri ravnosti seji je sklenil odbor, da se ima pričetak »Čitalnice« kar mogoče svečano proslaviti. Razposlal je dne 18. marca posebno okrožnico zopet po vsej okolici ter nabral med 54 člani denarja v znesku 161 gl. 50 kr.

Dne 17. aprila je priredila »Čitalnica« pod Lavričevim vodstvom prvo »besedo«. Podobnih »besed« je bilo mnogo v Čitalniških prostorih. »Tu se je dr. Lavrič trudil vsak teden dvakrat t. j. dva večera je imel predavanja, poučevanje slovenskega jezika za vse ude Čitalnice, tako da so uradniki in takratni notar v enem letu že slovensko uradovali in pisali, ko prej še pojma niso imeli o slovenščini, piše pok. Anton Šapla. In dalje: »Dr. Lavrič je napravil takoj pevsko društvo, in je izbral same navdušene narodne pesmi. Izbral si je in naprosil gospodične, katere je poučeval v slovenščini. Čeprav so bile vse z nemškim duhom navdahnjene, so v kratkem času deklarirale tako izbornu slovenski, da se je vse čudilo. Prirejal je veselice, drugo za drugo, od vseh krajev so prišli k veselici, da smo že sami mislili: Ajdovščina je ali bode središče Slovenije!«

Toliko o početku Lavričeve »Čitalnice«! Po razpadu »Lesevereina« so si nezadovoljneži osnovali novo društvo pod imenom »Erholung«, ki pa je živelo le malo časa. Razpadlo je in večina članov je pristopila k »Čitalnici«.

Medsebojni spori.

Podrobna poročila o delovanju »Čitalnice« od l. 1866. do 1873. manjkajo. V tem razdobju je odšel iz Ajdovščine dr. Lavrič in se naselil v Gorici, kjer je bil kakor znano, izvoljen za deželnega poslanca in odbornika. Najlepši spomenik njegovega bivanja v Ajdovščini je bil »šempaski tabor« dne 18. oktobra l. 1868., o katerem je sam dejal, da je bil najlepši dan njegovega življenja.

Po Lavričevem odhodu so se pričela pojavljati nesoglasja v vrstah Čitalničarjev. Radi malenkostnih vzrokov se je precej članov odcepilo od »Čitalnice« ter si osnovalo lastno društvo »Sloga«. Pravila, ki so jih sestavili in podpisali: dr. Olivo, W. Jochmann, Danijel Šapla, Ivan Tosi in Angel Casagrande, je potrdilo c. kr. namestništvo 2. januarja l. 1874. »Slogin« prvi odbor je bil: Dr. Olivo, predsednik, Ivan DeFranceschi, podpredsednik, Miroslav Benigni, tajnik, Miha Andrejčič, blagajnik, David Höhn, Danijel Šapla in Andrej Drih, odborniki.

Mržnja med »Slogo« in »Čitalnico« je bila velika, zlasti pa mržnja »Sloge« do »Čitalnice«. To nam zlasti dokazuje predlog Janeza Casagrande na nekem »Sloginem« zborovanju, da se ne sme k »Sloginim« veselcam pustiti članov »Čitalnice«. »Sloga« je v l. 1874. plesala, »Čitalnica« pa ni v tem letu prirejela veselice; društveniki so se shajali v bralnici, prebirali časopise ter se po svoje medsebojno kratkočasili.

Ustanovitve »Edinosti«.

Ze januarja naslednjega leta se opaža neko zblíževanje. Dne 23. januarja 1875. je »Čitalnica« sklenila, da hoče svoja pravila premeniti in se pogajati s »Slogo« glede združenja obeh društev v eno. Takratni predsednik »Čitalnice« je bil Danijel Godina, »Sloga« pa Angel Casagrande. Za l. 1876. je bil v »Čitalnici« izvoljen predsednikom Jožef Kalin, v »Slogi« je ostal še nadalje Casagrande. Na občnem zboru »Čitalnice« dne 7. januarja l. 1876. ponavlja Jožef Bolaffio željo združenja obeh zborov, naj se »Čitalnica« zedini z društvom »Sloga«. Predlog je bil enoglasno sprejet, nakar se je izvolil poseben odsek (Jož. Kalin, Jož. Makovec, Jož. Bolaffio in Karel Ballogh), da stopi v stik s »Slogo«. Skupna seja obeh društev dne 11. januarja 1876. je določila, da se imata društvi zediniti, a pod novim imenom. Čez 5 dni se je vršila nova seja,

pri kateri je bilo navzočih 24 članov. Oglasil se je k besedi Jožef Dilena, ki je predlagal, naj se novo društvo imenuje »Edinost«. Temu je ugovarjal Avgust Nussbaum, ki je hotel novo društvo pod imenom »Kratki čas«. Predsednik Angel Casagrande je dal oba predloga na glasovanje, nakar se je z veliko večino glasov sprejel prvi predlog: novo društvo se imenuje »Edinost«. V tozadavnem zapisniku stoji: »Gospod Casagrande pozdravlja vselega srca novo društvo »Edinost« ter polaga društvnikom na srce, da bi se imenu popolnoma vdale. Sledila je nato volitev odbora, ki je bil sestavljen tako-le: Angel Casagrande, predsednik, Jožef Kalin, podpredsednik, Karel Ballogh, tajnik, Vencelj Jochmann, denarničar, Bolaffio Jožef, Feliks Vittori, Avgust Nussbaum, Matija Rant in Ivan Tosi, odborniki.

Podpredsednik Jožef Kalin se od svoje in od strani »Čitalnice« zahvaljuje, omenja, da so se spona nasprotne mržnje z današnjim dnevom razbile, in upa, da bodo društveniki s pravim namenom edinstvi v harmoniji živeli, in želi društvu uspeha. Nato je novi odbor razpravljaj o pravih, ki so bila pri seji 23. januarja l. 1876. enoglasno sprejeta brez izpremenb, torej tako, kakor jih je sestavil odsek petih članov: Angel Casagrande, Avgust Nussbaum, Feliks Vittori, Jožef Bolaffio in Karel Ballogh. Nova pravila so takoj predložili c. kr. namestništvu, ki jih je potrdilo že dne 28. januarja 1876. pod št. 1007/l.; podpisal jih je takratni namestnik Rinaldini.

Tako se je torej zmagonosno dvignila nova »Edinost« na razvalinah »Čitalnice« in »Sloge«. Isti duh, ki je ustvaril »Čitalnico«, prešajal je tudi po Lavričevem odhodu nekdanje Čitalničarje ter jih družil v novem društvu. O Lavričevem naravnost mogočem vplivu nam govori imena prvega odbora »Edinosti«, odnosno odseka, ki je sestavil njena pravila, katerih § 11. se glasi: »Društveni jezik je slovenski; vsak pa ima pravico posluševati se drugih jezikov«. Ista imena nam dovolj jasno kažejo, da so »Edinostin« čolnici krmarili prva leta vse prej nego Slovenci. Samo Lavrič je bil, ki je znal iz nezavednih Slovencev nastvariti zavedne; da še več, ki je znal celo Neslovence pridobiti s svojim nesebičnim in požrtvovalnim delovanjem za pošteno narodno stvar. Zato lahko in upravičeno trdimo, da je »Edinost« verno Lavričovo dete, vzrastlo iz dobe slovenskih taborov, v kateri so se nekdanji Ajdovci kakor Slovenci sploh navduševali za svoje narodne ideale.

Ob štiridesetletnici.

Zanimivo je, da v vsej dolgi dobi svojega 40letnega obstanka še ni »Edinost« izpremenila svojih društvenih pravil. Vedno so enaka od svojega prvega početka. Če tedaj praznujemo dne 23. ozir. 28. t. m. štiridesetletnico »Edinosti«, je to tudi štiridesetletnica njenih Statutov in v tem oziru nima »Edinost« podobne sovrstnice na Slovenskem.

Obema gornjima štiridesetletnicama se pridružuje še tretja, a žalna: Kakor da bi videl dr. Lavrič svoje delo končano, poslovil se je nenadoma čez dober mesec od goriških Slovencev ter legel k počitku. Grob se je zagrnil nad možem, ki ima največjo zaslugo za narodno prohujo ajdovskega trga.

»Edinost« pa je sledila in sledi z isto nezmanjšano navdušenostjo vzorom svojega učitelja preko vseh viharjev časa in sme danes s ponosom zreti na preteklo štiridesetletno dolgo uspešno delovanje, ki je bilo v prvi vrsti osredotočeno v tem, da se očvrsti v društvu narodni duh, ki naj se iz društva razširja polagoma v vse sloje domačega prebivalstva. Pesnikove besede:

Tvrdi bode, neizprosno miš jeklen,

Kadar je braniti česti in pravde

Naroda in jeziku svojemu,

je izvajalo društvo vedno in baš »Edinost« ima nemalo zaslug, da se more ajdovski trg štet med prve in najzvednejše trge ne samo na Goriškem, temveč na Slovenskem sploh.

Tridesetletnico svojega obstanka je »Edinost« proslavila pred 10 leti z ustanovitvijo »Lavričeve javne knjižnice«. Hrupne veselice ne more društvo v sedanjih resnih časih prirediti v proslavo toli redkega jubileja. Zato le skromen predlog: Prično naj se nabirati doneski, da se ustvari fond, s katerim naj se, ako Bog

gove pokojne žene — niso bile kakor zvezde? — ha, ha, zvezde — ki so ga varale skoraj leto dni! Ženske oči — zvezde, ha, ha!

Zvezde, ki so njega vodile v »sveto deželo«, kjer ni bilo še laži in prevare in umazanosti — bile so oči njegovega otroka, otroka, ki mu je mati umrla komaj dve leti staremu, ko še ni poznal strašne laži, v kateri sta mati in oče živela celo leto dni — — — laži, ki jo je k sreči prestrigla smrt.

Naj drugi sanjajo o zvezdah — sarkastičen pogled ovisne prijatelja zdravnika — on, Jernej Gradanc; je dosanjal. —

Nadi pa so sanje napolnjevale vse dni njenega dopusta. Otroka je bila gospa Zorčeva že davno preselila v svojo sobo in prevzela vso njegovo oskrbo. Tako je Nada ves dan samovala in — sanjala.

Tudi ona je večkrat — vedno večkrat mislila na oči, v katere je zrla oni večer — in ni se otepala spomina nanje. Tako prijetno ji je bilo misliti na možati obraz njegovega tujca, na njegov glas.... kdo je neki bil....

Njene sanje so se ga oklepale dan in noč....

(Konec intri.)

PODLISTEK

Njegova kontoristka!

»Kako je Andrej, Vam piše sin?«
»Piše, še davi sem dobil dopisnico — dobro se mu godi — pravi...«
»No, potem ne bo hudega Andreja!« in stekla je mimo njega po zamrzi sneženi poti.

Dobrohotno gleda starec za njo — kot srnica — o — oho —
»Hej, počasi, počasi — ni dobra naglica, ni...«

Stari vratar je urno, kolikor so mu pač dopuščali težki skornji — stopical proti vrhnim vratom, kjer se je Nada trudila, da bi se dvignila z belih tal. Ni je še dosegel starec, ko priskočita od poti, ki je vodila od Gradanceve vile, dva gospoda. Eden jo skuša dvigniti, drugi pobere mufl, ki je ležal na poti.

Lahen bolesten krik se izvije Nadi.

»Vas boli? kje...? Noga —? Tukaj?«

»Čakajte!«

Kot bi trenil, leži mali čevlček v snegu.

»Tukaj — aha — ne bo hudega — drži

Nejecl! — no, no — mora biti — še enkrat — tako vidite, gospica — zdaj je kost zopet v sklepu. Malo bo še bolela stvar — zatekla bo — pa bo dobro. — Čevlčička zdaj ne bomo obuli, ker ga doma ne moremo več sleči. — Andrej, skočite do telefona — pokličite fijkarja!«

Doktor Dolnik — tudi Nada ga je bila že spoznala — izkuša dvigniti ponesrečenko. Gospod Gradanec pristopi na drugo stran, da bi jo podprl.

»Čakaj, daj, Nejecl, to bo izvrstno obvalo za našo bolno nožico.« Dolnik je vzel svojemu prijatelju mufl iz rok, pokleknil je poleg Nade in ji prevladno nataknil mufl na nogo.

Za trenutek se je Nada naslonila na elegantnega gospoda — »Nejecl« — ga je klical zdravnik — od bolečine so ji tekale solze po licih — vendar se je pogumno nasmehnila, ko ji je tuji gospod odvzel čevlčiček, ki ga je bila poprej pobrala v snegu, iz rok in ga zmašil v žep svojega kožuha.

»Kakor pepelkin!« se je nasmehnil.

»Da, da, ampak nožica postaja vsa druga kakor pepelkina. Sest — osem dni bomo počivali, gospica moja —

»Moj bog! In moja služba...?« Rekl

so mi, da gospod Gradanec zelo nerad dovoli dopust za take malenkosti. —

»Za malenkosti, seveda«, prestrže tuji gospod besedo doktorju, ki je le trdnostno zadržaval smeh, »ampak, ako si kdaj izpahne nogo, to ni malenkost. Skrb za dopust le prepustite gospodu doktorju tu-le, prijatelj je gospoda Gradanca... Evo naš voz. — Gospica nama morate dovoliti, da vas spremliva do vašega stanovanja — kje stanujete?«

Nekoliko potolažena mu Nada imenuje ulico in hišno številko. —

Ravno ko stopijo skozi vrtna vrata, pred katerimi je stal fijkar, pribuči do njih avtomobil — Nada ga je takoj spoznala za Gradancevega. Morda sedaj vidi svojega šefa? — Ni mu še bila predstavljena in tudi pokazal ga ni še nihče. A avto je bil prazen. —

Šofer je bil že skočil dol, da bi odprl velika vrtna vrata, ko ugleda gospoda pred njimi.

»Kaj ste že nazaj, Janez?«

»Da, gospod! Šofer seže v svoj kožuh in poda zdravnikovemu tovarišu neko pismo, ki ga ta spravi v žep.

»Zdaj nas boste pa vi peljali, kaj Janez?« vpraša Dolnik.

da in sreča junaška, postavi ob »Edinosti« petdesetletnici na »Lavrčevem trgu« primeren spomenik, ki naj bi še pozni rodovom pričal o narodni zavednosti ajdovskega prebivalstva in njega posebni hvalnosti do nepozabnega preroditelja goriških Slovencev — dr. Karla Lavriča! Možu, ki je s svojim narodnim delom vzgojil zaveden slovenski narod o Soči in s tem ustvaril za vse čase mogočen jez proti verolomnemu sosedu onkraj goriške meje, velja še posebno v današnjih časih navdušen: »Slava!«

Sklepanj z besedami slovečega hrvaškega književnika Ivana Trnskega, katere je pisal »Edinosti« dne 16. majnika 1. 1887. ob 50letnici svojega književnega delovanja, da bi »slavna ajdovska »Edinost« živila, cvetela i rasla, dok je sveta i veka!«

V Celju, 6. prosinca 1916.

P. P.

Razglas.

Vedno bolj se množijo slučaj, da so se ugotovile po dve, tri in celo štiri rešitve o vložnih prošnjah za oprostitve vojaške službe za enojnost osebo.

Kriva temu so večinoma ona mesta, ki vlagajo za iste osebe prošnje za oprostitve vojaške, oziroma črnovojniške službe istočasno ali v kratkih presledkih pri c. in kr. vojnem ministristvu, pri ministristvu za deželno brambo in vojaškem poveljstvu naravnost in morda tudi potom političnih okrajnih oblastih, trgovinskih zbornic itd.

Večinoma se prošnje vlagajo prepozno in nadlegujejo potem prosilci ministristva in vojaška poveljstva z urgentnimi pismi in brzojavkami.

Zato se pozivljajo vsi prizadeti v njihovem lastnem interesu, da naj opustijo take ponovne, oziroma dvojne in večkratne prošnje in urgence, ker to ob ogromnem številu vlog moti in zadržuje pravočasno rešitev celo pravilno vložnih prošnji, poleg tega pa povzroča nasprotujoče si rešitve.

C. kr. namestništvo.

Razne politične vesti.

Interesantna zgodovinska reminiscenca. V očigled stališču, ki je zavzemajo francoski in angleški mogotci napram mirovnemu vprašanju, bo gotovo zanimala naše čitatelje sledeča zgodovinska reminiscenca: L. 1797. je Napoleon I. takrat še navaden general direktorija Francije, prodrl preko Italije in Koroske s svojimi četami že globoko na Štajersko. Njegov nasprotnik, nadvojvoda Karel, je bil prisiljen, da se je umaknil. Zato je poslal Napoleon nadvojvodi Karlu sledeče, z datumom Celovec, 31. marca 1797. o premljeno pismo: »Gospod generalissimus! Hrabri vojaki si žele miru, med tem ko se še vojskujejo. Ali ne traja sedanja vojna že šest let? Ali nismo pobili že dovolj ljudi in prizadejali žalostnemu človeštvu dovolj gorja?... Direktorij francoske republike je že poprej naznanil nemškemu cesarju željo, da naj se napravi konec vojni, ki uničuje vse narode, toda to je preprečil vpliv angleškega dvora. Ali res ni nobene nade, da bi se sporazumeli? Ali moramo na ljubo strastem in interesom naroda, ki sam ne pozna zla vojne, res še nadaljevati vojno in se pobiti med seboj? Vi, gospod generalissimus, ste po svojem rodu v ozki zvezi s prestolom in vzvišeni nad vsemi malimi strastmi, ki obvladujejo tako čisto ministre in vlade. Ali ne bi hoteli morda postati dobronik vsega človeštva in si pridobiti naslov pravega rešitelja nemške države? Prosim, ne mislite, da menim s tem, da je nemogoče rešiti to državo z orožjem, toda tudi v slučaju, če bi se obrnila sreča v bodoče na vašo stran, bi ne bila Nemčija nič manj opustošena. Kar se tiče mene, gospod generalissimus, bom v slučaju, če bi ta moj korak zamogel le enemu človeku rešiti življenje, bolj ponosen na to, kakor pa na žalostno slavo vojni uspehov.« — Nadvojvoda Karel je na Napoleonovo pismo potem odgovoril: »Gospod general! Čeprav prav v vojski vojne slediti ukazom časti in dolžnosti, gotovo nič manj ne hrepenim po miru v srečo narodov in na korist človeštva« in pripominja potem, da sicer ni pooblaščen za pričetek mirovnih pogajanj, vendar pa se hoče tozadevno takoj obrniti na cesarja. In faktilno je imela ta korespondenca med obema velikima vojskovodjema za posledico uvedbo mirovnih pogajanj in končno mirovne pogodbe v Leobnu in Campoformio. Napoleon Veliki je imel torej očitno sam kot zmagovalac bistveno drugačno naziranje o potrebi pričetka mirovnih pogajanj, kakor pa sedanjí francoski mogotci. Po zadnjih izjavah sedanjega francoskega vrhnege vojnega ministra Gallienija je bil torej Napoleon »slab državljani«. Protimirovni vpliv Angležev je po več kakor po 100 letih še vedno isti, kar dokazuje sedanja vojna čisto jasno.

Angleški in francoski nakupi žita na Rumunskem. Bukareška centralna komisija je prodala neki angleški skupini 80.000 vagonov pšenice žetve 1. 1915. po 3.200 lejev. Blago ostane pri lastniku, dokler se ne nudi možnost prevzetja, ker je sedaj izvoz iz Rumunije v angleška in francoska pristanišča nemogoče. Ostali pogoj so isti kakor oni, ki so bili dogovorjeni pri prodaji žita Nemčiji in Avstriji. Zadržuje se dalje, da se pogaja Francija za nakup 65.000 vagonov raznega žita, predvsem koruze in ječmena. Angleško-francoski nakupi bodo znašali skupno z izvozno pristojbino nekaj nad 550 milijonov lejev.

Aprovizorijske stvari.

Kaj dobimo prihodnji teden?

Prihodnji teden, t. j. od 17. januarja pa do 23. januarja 1916, se bodo dobivala naslednja živila aprovizorijske komisije in sicer na vsak odmere izkaznice za živila:

1 kg koruzne moke po K 0'60 kilogram
1/2 kg testenin po K 1'32 kilogram
1/4 kg zdroba po K 0'90 kilogram
in bela moka po 1 K kilogram na krušne izkaznice.

Cene zdrobu v manjših količinah so naslednje: 1 kg 90 vin., 1/2 kg 68 vin., 1/4 kg 45 vin., 1/8 kg 23 vin.

Domache vesti.

»Narodni List« »Edinosti«. Zadrski »Narodni List« ponatiskuje našo pripombo, ki smo jo povodom vstopa tega lista v svojo 55-letnico napisali o interesni vzajemnosti Hrvatov in Slovencev v tej monarhiji, ter pripominja: »Zahvaljujemo se na priskrbi čestitki, goječ nado in uverjenje bratskega lista, da so nam interesi isti, in da nam boljša bodočnost mora biti skupna.« — Pridodajamo, da nas bo to uverjenje tudi nadalje vodilo na vsem našem delovanju kakor nas je vedno doslej. Vpricho te istovetnosti interesov nas je vsikdar vodilo uverjenje, da moramo tudi na delu in v borbi biti čim tesneje združeni. In le v smislu tega uverjenja je, ako konstatiramo, da je ravno zadrski »Narodni List« — kakor ne boli nobeden drugi izmed hrvatskih listov — dosledno pisal — »o navodilih tega uverjenja. Zato smo uverjeni, da si ostanemo tudi v bodoče zvesti sobojevniki za skupno srečnejšo bodočnost slovenskega in hrvatskega naroda v tej monarhiji, zlasti za tisto pozicijo ob Adriji, ki mu gre po naravi, po vsem božjem in človeškem pravu, po zakonu, ki je pisan, in po zakonu, ki ga nosimo v srcu.«

Iz finančne službe. Poročajo nam: Včeraj opoldan so se zbrali vsi carinski uradniki in komisarijski finančni stražniki v Trstu, da proslave imenovanje g. Jakoba Pedercollija za višjega finančnega svetnika. G. finančni svetnik Karel Weiss pl. Welde je nagovoril slavljence v imenu navzočih ter mu čestil k imenovanju. G. višji svetnik Pedercollij se je ginljivo zahvaljeval na tej manifestaciji in je objubil, da se bo, kakor doslej, prizadeval vedno, da se zboljša položaj njegovega uradništva. Ob koncu je zaklical trikrat »živio« Njegovemu Veličanstvu in vsi navzoči so se mu navdušeno odzvali.

Ponovna prošnja. Prejeli smo: Z ozirom na tozadevno pred par dnevi v »Edinosti« objavljeno notico prosimo oproščenja da se oglasimo s ponovno prošnjo. Na c. kr. drž. srednjih in ljudskih šolah je še vedno nepretrgan pouk. To je hudo za nas v sedanjih težkih časih, ko morajo starši ob neznosni dragini toliko trčevati za nakupovanje vsakdanjega živeža, obleke in obuvala. Dopisnik v »Edinosti« je že primerno označil vse zle posledice za otroke v fizičnem in nevarnosti v moralnem pogledu vsled okoliščin, da morajo med popoldanskim in popoldanskim poukom gladni postopati in prezebovati po ulicah. Pri tem bi še posebno opozorili na dejstvo, da čisto traja popoldanski pouk samo eno uro. Prosim torej vnovič kompetentno šolsko oblast, naj uvažuje naš težki položaj in skrb našo za moralno blaginjo naših otročičev, ter naj na državni šolah odredi nepretrgan šolski pouk, kakor je uveden na občinskih šolah. S tem ne bo ustrezno samo staršem in učencem, ampak tudi erarju, ker bo ob taki uredbi pouka manj stroškov za kurjavo in razsvetljavo. — Prizadet oče v imenu mnogih drugih.

V varstvo mladine je poveljujoči general namestnega generalnega poveljstva 11. armadnega zbora v Kasslu na Nemškem, general pehote pl. Haugwitz, izdal izredno oster odlok, namenjen mladini od 14. do končanega 18. leta starosti, ki je stopil v veljavo 12. t. m. Odlok določa, da taka mladina ne sme posejati kinematograf. Poleg tega se ji prepoveduje nesmotorno pohajanje po krajih, ki jih določí krajevna policijska oblast. Nadalje se naroča policijskim oblastim, da naj strogo pazijo na to, ali taka mladina kupuje cigarete in jih kadi. Prodaja cigaret in alkoholnih pijač taki mladini je prepovedana in tudi bivanje v gostilnah in kavarnah. Da se prepreči mladini nabava cigaret, se ne smejo nikjer nameščati avtomati za tobak in cigarete. Kdor prekrši to zapoved, se kaznuje z ječo do enega leta, upoštevaje olajševalne okoliščine, pa v zapor ali denarno globo do 1500 mark. Enake kazni zadenejo tistega, ki bi po svoji lastni krivdi ne pazil na podreleno mladinu, da bi izpolnjevala ta ukaz. — Tako torej na Nemškem. Vprašamo le tako mimogrede, ali ne bi bil kak podoben ukaz več kot primeren tudi pri nas in še prav posebno v Trstu? Ali ne vidimo tu, kako se mladina obeh spolov, in to ne

samo ona od 14. do 18. leta, potika in potepa brez smotra po tržških ulicah, podnevi in ponoči, temveč tudi mladina obojega spola pod 14. letom starosti. Ali ne vidimo skoraj na vsak korak na ulici frkolinov s cigareto v ustih, frkolinov, ki sicer nimajo morda niti koščka polente v žepu, ki prodajajo skoraj še platno, a cigareta mora biti? Ali ne vidimo v večernih urah raznih javnih lokalov nabito polnih take mladine, o kakršni govori zgoraj omenjeni odlok nemškega generala, mladine obeh spolov, ki ne molijo ravno rožnega venca med seboj? Ali ne vidimo — ne, rajši ne glejmo, ker bi videli preveč. Ali bi potemtakem ne bilo dobro, da bi tudi v Trstu posnemali Kasselskega poveljnika, generala pl. Haugwiza?

Napoved predmetov iz svinca. Trgovska zbornica nam piše: Z ministerialno naredbo od dne 19. novembra m. l., drž. zak. št. 391 je odredjena obveznost za napoved predmetov iz svinca. Namen te napovedi je, da omogoči točen popis o ekzistenci svinca v notranjem. Tiskovine za te napovedi se bodo dobivale pri politični oblasti prve instance (uradu namestništvenga svetovaleca), v občinskem uradu in v trgovski in obrtni zbornici. Obveznost napovedi velja za množine nad 10 kg brez razlike, ali predmeti pripadajo kakoli, ali so v zalogi za dela ali prodajo, ali služijo v druge namene, ali se rabijo sedaj ali ne. Napovedi je predložiti ministristvu za trgovino do 31. januarja na podlagi stanja dne 15. januarja.

Z Vrdelece nam pišejo: Dne 19. decembra je imel naš otroški vrtec svojo »Božičnico«. Dvorana je bila do zadnjega kotička prenapolnjena. Vse točke so bile sprejete z veliko pohvalo. Otroci so neustrašeno izvajali svoje vloge. Ob zaključku pa, so bili ti mali junaki obdarjeni z igračami, sladčicami in jabolki. Prejšnjega dne pa je dobilo 44 otrok vsak svojo oblečko, a deseterica predpasnike. Obdarjenih je bilo torej 54 otrok. Ostali nepotrební pa so bili obdarjeni s sadjem in še nam je ostalo 100 K čistega. Ta znesek je dobila naša dobra CMD v Ljubljani. Vse te stroške smo pokrili z »Miklavžem« in »Božičnico«. Sivalo se je na Vrdelece. Zato se vodstvo otroškega vrtca presrečno zahvaljuje vsem blagim gospe in gospicam z Vrdelece, ki so s svojo goštrvovalnostjo pripomogle našim malčkom do tople obleke. Posebno pa se zahvaljuje vodstvo gospodu Zafretu za znižanje cene pri nakupu blaga in za podarjenih 5 m blaga. Po »Božičnici« se je razvila lepa domača zabava ob »štrukljevem semnju«. Bilo je domače, pristrčno, zelo veselo. Zato se vodstvo še enkrat zahvaljuje vsem, ki so kakorsihodi pripomogli k tej lepi prireditvi. Dne 31. decembra smo imeli »Silvestrov večer«, ki smo ga »roslavili« v bratski ljubavi, želeli si ru po katerem hrepenimo vsi. Bog dal! Dne 5. januarja pa so naši mali koležniki Svetko Miklavci, Slavko Mijat in Valterjo Godina nabrali za podružnico v Vrdelece 5 K 60 vin. Le tako naprej, moji mali!

Pomanjkanje papirja. Dne 8. t. m. se je vršilo na Dunaju posvetovanje zastopnikov časniških podjetij, kjer so se posvetovali o naraščajočem pomanjkanju papirja in višanju cen. Po sklepu zborovalcev so člani društva naprosili, naj obseg svojih izdelkov skrajša na najpotrebnejšo mero. Sklenili so tudi, da centralno društvo stori vse korake, da se krivično višanje cen papirja prepreči. Tudi časopisje v Varšavi in kraljestvu Poljskem je v stiskah radi papirja. Poprej so dobivali listi papir iz tovarn v Finlandski in Rusiji. Od nemške strani so pač preskrbeli s papirjem obe glasili nemške uprave, a izjavili so, da več ne morejo storiti radi pomanjkanja papirja. Po uničenju tovarne v Jeziurnu ni sedaj v Poljski nobene tovarne papirja.

Iz vojne bolnišnice. Grinzing XIX na Dunaju pošilja pozdrave: Marij Dodič, Josip Marjion, Peter Mali, Ivan Raje, Gregor Jelenko, I. Grdol, G. Kozar. Na zdar!

Veteran Radeckega. Redki so še med živimi tisti iz stare slave garde Radeckega. Blizu vsi so že ošli v večnost. Dne 10. t. m. je zatisnil oči v Lipnici eden veteranov Radeckega, Josip Koselj, ki se je udeležil več bitk na Laškem in si pridobil vojno, papežovo in dve hrabrostni svetinji. Kaka čustva in kako spomini so se mu morali zabujati, ko so sedaj vnovič zavirale stare, tradicionalne zgodovinske borbe med našo državo in nje večnim sovražnikom!

Dva brata odlikovana. S srebrnim zašluznim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje je bil odlikovan računski nadzovec pri 20. lovskem bataljonu, g. Anton Verbič. Njegov brat, praporščak Avgust Verbič je bil odlikovan s srebrno svetinjo prvega reda že lani za svoje hrabro vedenje na soški fronti, kjer je bil tudi ranjen. Ko je ozdravel, je šel zopet na soško fronto in je 28. oktobra l. l., ko je njegov oddelek naskočil sovražnika, zašel v italijansko ujetništvo. Brata sta sinova upokojenega nam. nadzornika g. Pavla Verbiča.

Društvo c. k. upokojencev za Trst in okolico, vabi člane in nečlane in vdove c. k. državnih uslužbencev vseh kategorij na društveni shod, ki se bo vršil v dvorani c. k. državnih uslužbencev danes, v nedeljo dne 16. jan. ob 3 pop., ulica Farneto 7 l., na levi. Prosi se tudi, naj se prične s seboj penzijski dekret. Dnevni red: Predložitev prošnje c. k. ministristvu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Padej je dne 17. oktobra l. l. bivši član pev. društva »Trst«, Alojz Kalin iz Skrilj na Vipavskem. Pokojnik je bil vrl pevec in naroden fant. Bodi mu lahka tuja zemlja! To je že drugi sin iste družine, ki je padej, a tretji je pisal pred par meseci iz ruskega ujetništva in se ne ve, ali še živi ali ne.

ČEŠKO - BUDJEVIŠKA RESTAVRACIJA (Bosákova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ulici delle Poste šte. 14, vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte. Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALI OGLASI
se računajo po 4 stot. besedo. Mestno tiskano besedo se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Ivan Krizmančič ulica Caserma 8 prodaja vermouth K 1'60—2, marsala K 2'40—2'80, cipro K 2'40—2'80, crema marsala K 2'80, Amaro Istria K 2'60, pelikovec 2'60, tropinovec navaden K 2'40, tropinovec fini K 3, slivovic K 3'20, brinovec K 2'80, konjak K 3'20, liker, refosk v steklenicah K 2, moskat v steklenicah K 1'80.

Močno kavo se napravi samo z specialiteto »AMERINO«. Gospodinja pokusijolabko to kavo pri trdki »AXA« d. z. o. z., ul. Miramar šte. 18 (skladnice). 1/2 kg pristnega »AMERINO« K 1'35.

40 hl belega in rumenega vipavca naravnega se takoj prodajo po zmerni ceni. Vprašati pri Batelj, Gorica, Školna ulica št. 2, kateri ima zaloge, ali pa pri Valič, Zid. Most Skrilje.

Zlato, briljante kupuje in prodaja nova zlatarnica in urarica Mihael Zlatin, Corso 47.

Potrpežljiva gospa podučuje nemško, italijansko in francosko. Via Barriera 1, I.

Velika zaloga papirja za cvitke, papirnatih vre tic lastno tovarne, valčki raznih barv in velikosti Cene zmernne. — Gastone Dollinar Trst, Via dei Gelsi 16.

Buffet Vindobona v Trstu, ulica San Nicololo 11, odprt od 7 zj. do 10 zvečer. Toči izvrstno pivo, dalmatinko in strko vino ter belo vipavsko, dobra kuhinja. (564)

Fotograf Anton Jerkič posluje zopet v svojem ateljeju v Trstu, Via delle Poste 246.

Zopetna otvoritev Kavarnе Wien v ulici Vienna št. 15
Izbera vseh tu- in inozemskih merodajnih časopisov, ilustracij in mesečnikov. Slovenski časopisi. Postrežba tožna. Za obilen obisk se priporoča. Karl Prem, lastnik.

Kupi se 10—15 hektolitrov belega vina.
Ponudbe z vzorcem sprejema vrtar hotela »Balkan« v Trstu.

Petrolej po ceni!!

Da zavre en liter tekočine z enim vinarjem, to zamore storiti le »KRONPRINZ« ter spremeni (brez sejal. apar. brez ogretja, brez duha) del petroleja s samostojnim dovodom 1/2 zraka v močen motor plinov plamen. (Nikak okrogel palnik). Jodi ki se kuhajo ali pečejo v kuhalnem zaboju »Kronprinz«, so slastnejše kakor one, ki se pripravijo na ognju. Dobave vojaški upravi »Rdečemu križu«, turkum polmesec in tisočem gospodinj so najboljše dokazi uporabljivosti te iznajdbe. — Zahtevajte vsed tega še danes cenike in referenčne listke od trdike:

D. O. Kimping, Dunaj VII. Kaiserstrasse 65.

Vse zadavne poplave in menjave drugih sistemov. — Brez izlozbe. — Tovarna v dvorišču

Pogrebno društvo za Rocol in Kjudin vabi na

redni občni zbor

ki se do vrši

v nedeljo dne 23. januarja 1916. ob 4 uri popoldne v prostorih Konsumnega društva št. 728 v Rocolu.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blaginjnika.
4. Volitev novega odbora.
5. Razni predlogi.

K obilni udeležbi uljudno vabi

ODBOR.

Dr. HORVATH

TRST, Via Carintia 39

Specialist za KOŽNE in SPOLNE BOLEZNI
ŠIBKOST in NEVROZNOŠT

za BOLEZNI v NOGAH in SKLEPIH.
Sprejema od 10—1 pop. in 4—7 zveče,
ob nedeljah od 10—1.

Ces. kr. priv.

Avstrijski kreditni zavod

za trgovino in obrt

(I. r. priv. Stabilimento Austriaco di Credito per Commercio ed Industria)

Podružnica Trst, Trg Marije Terezije šte. 2

se bavi z vsemi bančnimi posli toliko tukaj, kolikor na Dunaju VII. Zollergasse 2 (Naslov za brzojavke na Dunaju »Filcredit«)

Sprejema vloge na vložne knjižice in jih obrestuje do nadaljne odredbe po 3-75 % (rentni davek plača zavod sam) kakor tudi vloge na tekoči račun po pogodbi.

Vrhutega uraduje oddelek za varnostne celice (safes) v Trstu od 10—12 predpoldne.

Oglasi, osmrtnice, zahvale in vsakovrstna naznanila reklamne vsebine, naj se pošiljajo na »Inseratni oddelek Edinosti«

ZOBOZDRAVNIK

Dr. J. Cermák

se je preselil in ordinira sedaj v Trstu, ul. Poste vecchie 12, vogal ulice delle Poste.
Izdiranje zobovrtz, bolečine. Plombiranje.
UMETNI ZOBJE.

Zaloga tu in inozemskih vin, špirta, likerjev in razprodaja na drobno in debelo

Jakob Perhauc

Trst, Via delle Acque št. 6

(Nasproti Café Centrale).

Velik izbor francoskega sampanja, penastih dezertnih Italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux, Burgunder, reuskih vin, Mesella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec slivovec in brinjavce. Izdelki l. vrste, došli iz doštinskih kraljev. Vsaka naroba se takoj izvrši. Razpošila se po povzetju. Ceniki na zahtevo in franko. Razprodaja od pol litra naprej.

SIROLIN "Roche"

Prane bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenza
Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vseki, ki trpi na trajnem kašlju.
2. Osebe s kroničnim kašlom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vdusljivi, katerim Sirolin znatno olahča naduha.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

S severnega bojišča pošiljajo pozdrave znanem in prijateljem: Anton Možina, Alojz Kralj, Fran Vidav, vsi trije iz Trebiča, Josip Ambroz Drobišče, Filip Sluga Postojna, Fran Frjancič Črni vrh, Ciril Remec Učice, Alojz Tomšič Gorica. Ključ: na svidenje čim prej!

Zavod sv. Nikolaja bo imel v torek, 18. t. m., ob 4 pop. odborovo sejo v društvenih prostorih. Ker je več odbornikov odsotnih, zato prosimo vsaj one, ki so še v Trstu, da gotovo pridejo k posvetovanju. Odbor.

Tedensko zdravstveno poročilo. Od 8. do 15. t. m. je bilo v tržaški občini 9 slučajev davice, 4 slučajih škrlatice in 4 slučajih legarja. Umrli ste dve osebi na davico.

Gropada - Padriče. Preteklo nedeljo so nabirali učenci in učence tukajšnje šole prispevke za Rdeči križ. Nabrani znesek znaša 80 K. Požrtvovalnim darovateljem iskrena hvala! Karel Cibic, t. č. voditelj.

Ustavljeno je prevzemanje zavrtkov za sledeče urade vojne pošte: 16, 34, 45, 46, 49, 95, 170, 190, 211, 233, 308, 317.

Neresnična vest. Časopisje je razneslo vest, da je »Gospodarski svet« v Dalmaciji vložil proti svojemu bivšemu tajniku Hribarju tožbo radi nekega zneska in Hribar da je pobegnil. Žena njegova pa, da je poravnala oni znesek, na kar da je »Gospodarski svet« umaknil tožbo. Z ozirom na to vest izjavlja zadrski »Narodni list« pod naslovom »Neresnično: Moremo javiti, da gospod Hribar ne dolguje nič«.

Mestna zastavljavnica. Jutri, 17. t. m., od 9. dop. do 3. pop. se bodo prodajale na dražbi dragocenosti serije 135., zastavljene meseca junija 1914, na zelene listke, in sicer od štev. 171.500 do štev. 173.400.

Vojna izpremenila marsikaj in zlasti tudi takojmenovano javno mnenje. Vsi se še spominjamo, kak drendaj je bil pred par leti v Trstu, ko je nekoliko žensk pozikovalo uvesti novo, iz Pariza došlo modo, takojmenovano »hlačno krilo«. Tedaj je vstal ves svet, ki ima po svojih mislih v zakupu moralo, proti tej baže tako silno poluhljivi modi in na Nemškem je n. pr. policijska oblast naravnost prepovedala to nošo. Pri nas v Trstu so morale one prvobornice za to modno novost pred tržaško policijsko moralo pobegniti in se poskriti po vežah, drugače bi se jim najbrž godilo slabo. Kako izpremenila vojna tudi to javno moralo, kaže naslednje poročilo, ki prihaja iz Berlina in pravi: »Razdeljeno krilo se je naenkrat zopet pojavilo v Berlinu, kar pa ni morda kaka muhavost mode, ki tudi v vojni ni izgubila svojega gospodovanja. Zopet pojavila se noša je namreč vojna potreba. Uvedli so jo pri izprevednicah na kolodvorih nadležne in podzemne železnice. Izprevednice morajo zlasti zapirati vrata odhajajočih vlakov, ki jih ni zaprlo vozeče se občinstvo. Pri tem poslu so bile v nevarnosti, da si krilo pripro v vrati. Preden bi se mogle oprostiti, bi jih najbrž vlak, ki takoj hitro zavoji, vrgel na tla, ali pa celo ob steno predora, ki se nahaja ob izhodu iz kolodvora. Noša je prav prikladna. Če izprevednica stoji mirno, se skoraj niti ne opaza. Gube so zelo široke in vsa obleka je nekoliko podobna obleki žensk naših zveznikov, Turkov. — No, ali hočete še kaj več? Ono, na kar je ves svet ogorčeno klical prokletstvo, je sedaj kar naenkrat prikladno, zelo praktično in prav čisto nič nemoralno. V Trstu sicer nimamo izprevednic pri železnici in tramvaju, ker so ženske prevzele samo posele policijskih pometalcev, toda prepričani smo, da bi se dandanes tudi v Trstu ne grahal nihče več, ko bi se pojavilo kako »hlačno krilo«.

Tepena je bila. Sročil, okoli polsedmih je pristokala na zdravniško postajo 32-letna Jospina Zellejeva, ki stanuje v hiši št. 20 v ulici Petronio. Reva je imela s precejšnjimi otekljinami okrašeno čelo in levó oko, a po vratu je bila prav pošeno opraskana. Povedala je, da se je sprla z neko drugo žensko, ki jo je nabila s pestmi in jo opraskala. Zdravnik ji je podelil slučajno primerno pomoč.

Oparil se je. Včeraj popoldne se je 20-letni Mavricij Učič, ki stanuje v ulici delle Calpanele v hiši št. 628, oparil z vrelo vodo po obrazu in po prsih. Moral je na zdravniško postajo, da mu je tam službojoči zdravnik podelil potrebno pomoč.

Umrli so:

V mestni bolnišnici dne 13. t. m.: Bacich Silvij, 37 let; Blašković Jospina, 60 let; Bulog Jospina, 29 let; Granner Elizabeta, toden dni; Mauer Mihael, 53 let; Puntar Marija, 75 let; Tuma Mihael, 50 let; Trouve Alojzija, 59 let.

V bolnišnici i pri Sv. Mariji Magdaleni dne 13. t. m.: Antunović Nikolaj, Belamarič Uršula, Kodrič Amalija. Prijavljeni dne 15. t. m. na mestnem fizikatu: Bitenc Josip, 48 let, Kladin štev. 745; Kljun Angela, 37 let, Kolonja št. 34; Marinković Josip, 69 let, Ribiško obrežje št. 22; Stepančič Ivanka, 33 let, Sv. Mar. Magdalena sp. št. 230; Vitič Viljem, poldrugi mesec, Skorklja št. 111.

V mestni bolnišnici dne 14. t. m.: Basilio Ana, 60 let; Milinović Josip, 68 let; Palese Pietro, 13 let; Rajčić Helena, 61 let; Rapano Capuci Ana, 3 leta; Skrlj Neža, 57 let; Sirotič Matija, 39 let.

Vesti iz Istre.

ženka obsojena na 3 dni zapore in 20 kron globe. Opravitelj državnega pravdnštva je priglasil vzklic radi prenizke kazni.

Predrag kruh.

Vanda O., iz Skednja doma, je prinesla dne 20. decembra, da se ne izgubi tradicija, »big« v Trst na prodaj. Prodajala je kržiče, ki so tehtali 16 dkg., po 30 vinarjev, tako da bi prišel kilogram teh »big« nekako na 2 kroni. Tržni komisar Selva, videč to, je Vando naznanil sodišču.

Na razpravi, ki se je vršila včeraj v oddelku dr. Albertija, je obtoženka priznala, trdila pa je, da je ona kupila moko od neke »nepoznane zasebnice« po 1 K 70 vin. kilogram. Sodnik ji pa ni verjel tega, in jo je obsodil na 4 dni zapore. Obtoženka je sprejela kazen.

Ista usoda je zadelo Marijo O., tudi iz Skednja doma, dne 16. decembra. Tudi ona je bila obtožena, da je prodajala »big«e, tako drago, da bi prišel kilogram 1'84 K.

Ta je trdila na včerajšnji razpravi pred istim sodnikom, da je kupila 4 kg moke od »nepoznane zasebnice«, 3 kg pa na svoje izkaznice v prodajalni. Obsojena je bila na 4 dni zapore, katere je tudi sprejela.

V obeh slučajih je opravitelj državnega pravdnštva priglasil vzklic radi prenizke kazni.

Babjeverni svet.

V težkih časih, ki jih sedaj preživljamo, ko se stiska in stiska, se vendar še dobivajo ljudje, ki si dajo prerokovati srečo in bodočnost od prefriganke ženske.

V ulici Boschetto stanuje neka Marija Mestek, katera ima psevdno ime »Madame de Thebes«. Ta »Egipčanka« ima toliko klijentov med babjevernim ženskim svetom, da se v predsobi te vedeževalke kar peha, kdo pride prej na vrsto. Te ženske si dajo prerokovati s kartami ali drugimi »trapolami«, samo da bi izvedele, če bodo jutri še dihalo ali kako bodo v bodočnosti srečne, ker nesreče te ženske ne povedo.

Vse to je prišlo — po dolgem času — na uho policiji. Ta je poslala 20. oktobra nekega stražnika k omenjeni madami. Ko je stražnik vstopil v ta proroški hram, je videl tamkaj nič manj kakor 18 žensk, ki so čakale, da se devetnajsta zadovoljna vrne iz sobe »skrivnosti«. Vse ženske so stražniku izjavile, da so prišle poizvedovati k »buta karte« o prihodnosti. Stražar ni čakal, da bi devetnajsta končala uživanje »sladkih besed« madame, ampak je odprl vrata, stopil pred »boghijo«, zahteval od nje ime in odšel. Posledica je bila ovdaba kazenskemu sodišču.

Na razpravi, ki se je vršila včeraj pred okrajnim sodnikom de Pratijem, se je obtoženka zagovarjala tako-le:

— Šjor judice: Način, kako vam povem srečo in prihodnost, ni tako lahek. Naučil me je tega neki Arabec, ki je jedel ogenj in meče, katere je prinesel iz Egipta. Arabec mi je rekel, da je ta ogenj in meče našel pri piramidah: Z dvema besedama, šjor judice, vam razložim stvar. Napravim namreč dva kupčka fižola, in vzamem iz vsakega kupčka posebej po en fižol. Pogledam barvo in obliko fižola in potem vam povem srečo. To ni golufija ali coprnja, temveč resnica, in vse ženske, ki prihajajo k meni, so zadovoljne. Ta »mištr« že delam mnogo časa, in ga izvršujem brez tarife. Tako »šjor judice«, sedaj sem končala.

Ko je vsa to umetnost pripovedovala sodniku, je vsako stvar spremljevala s tako umetniški kretnjami, da so vsem navzočim samega smeha prišlo solze v oči. Nazadnje je rekla: »Šjor judice, imam še mnogo povedati, kako se prorokuje sreča«.

Sodnik, videč, da bi ne bilo ne konca ne kraja, je zaključil razpravo. Povedal je obtoženki, da taka obrt ni dovoljena, in jo je obsodil na 5 dni zapore radi golufije.

PRIPOROČLJIVE TVRDKJE

Ivan Bidovec vedelni vodja trgovine Kat. ob. Mulaj naznanja cenj. ob. dinstvu, da je odprl svojo lastno trgovino jestvin in kolonijalnega blaga v ul. Campanile 13 ter se toplo priporoča za obilen obisk. Cene zmerne. — Postrežba točna. 2206

A. Rieger Trst, via Torrente 30, I. n. Damska krojačnica. — Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne. 337

Stara grška žganjarna odlikovana z zlato kolajno v Trstu, Via Cavana 5. Bogat izbor likerjev; grški in francoski konjak, kranjski brinjevec, kraški slivovec in briski trošincev in rum. Cene nizke. Izber grenčic. — Slaščice in prepečenici. Grški mastici iz Šija. — Filijalka na vogalu ul. del Teatro in ulice dell' Orologio. — Se priporoča Andrej Antonopulo. 403

Ivan Krže Trst, Piazza S. Giovanni 1 Zaloge kuhinjskih in kletarskih potrebščin od lesa in plešena, škafov vrata, kuhinjski kotli, jedrasti in nestel ter mnogo drugih v te široko splošno predmetov. Priporoča svoje tovarniško posodo vsake vrste bodi od porcelana, stekla, keramike, lesa ali alu, napolni posušenega, klobukov itd. Za gostinstvo, kafe, kletje, kletje in steklene posode za vino.

IGNAZIO POTOCNIG TRST

ulica Riborgo šte. 28, vogal ul. Beccherie

Velika izbira moških in deških oblek Črni in modri paletots, Ranglan, Ulster v sivih in rujavh barvah. Suknje s kožuhovaline. Velika izbira moških pletenic (maj). Rumene in modre obleke za delavce.

Izbira blaga za moške obleke. Sprejemajo se naročila po meri

NOVO POGREBNO PODJETJE - TRST

CORSO 47 (pri trgu della Legna) Telefon 10-02).

Prevoz mrtlic v tu- in inozemstvo. Vrh vsakovrstne pogrebe z najnovejšo moderno upravo. Zaloge vseh mrtvaških predmetov. — Nočna inspekcija v lastnih prostorih zaloge, ulica Tesa šte. 31. Telefon 14-02.

Zastopstva s prodajo mrtvaških predmetov: Na Opčinah, v Nabrežini pri Orehu (Neghere.) — Točna postrežba. Cene zmerne.

Podjetnik in upravitelj H. STIBIEL.

Velika zaloga sveč

v prodajalni vojaških predmetov

RENATO CAPPELLANI

Trst - Corso 45. Trst - Corso 45.

Prodaja na veliko in na drobno.

Veliko skladišče klobukov

dežnikov, bele in pisane srajce, izlaski, platna žepnih robce, moških nogovic itd.

K. Cvenkel Trst Corso 28

Cene zmerne. -- Postrežba točna.

Narodna trgovina. Narodna trgovina.

Hranilne vloge

sprejema od vsakega tudi če ni ud srednje, in jih obre- 4 1/2 % večje zneske po do- stajajo po 4 1/2 % gotov. Vstopcem odvaja čekovne račune z dnevnim obrestovanjem.

Rentni davek plačuje zadruga sama.

Vloga se lahko po eno krono.

Poslovno-hranilni račun 75.679. TELEFON 16-04.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu

registrirana zadruga z neomejenim jamstvom

ulica S. Francesco šte. 2, I. nadst.

Posojila

daje na osebni kredit in na zastave proti plačilu po dogovoru.

Uradne ure: vsak dan od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne.

Priporoča male hranilne škrinjlce, ki so posebno primerne za družine.

JADRANSKA BANKA

Trst, Via Cassa di Risparmio šte. 5 (Lastno poslopje)

KUPEJE IN PRODAJA: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, prioritete, delnice, srečke itd.

PRIDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO: ležajo v javnih skladiščih

SAFE - DEPOSITS. PROMESE.

Brzjavlj: JADRANSKA.

***** MENJALNICA *****

VLOGE NA KNJIŽICE

4 %

od dneva vloge do dneva vzi- Rentni davek plačuje banka in

OBREŠTOVANJE VLOG na tekočem in hiro-računu po dogovoru.

URADNE URE: od 9 do 12, pop. in od 2, do 5 pop.

FILIJALKE:

DUBROVNIK

KOTOR

LJUBLJANA

METKOVIČ

OPATIJA

SPLIT

ŠIBENIK

ZADAR

AKREDITIVI, ČEKI IN NA-

KAZNICE NA VSA TU- IN INOZEMSKA TRŽIŠČA.

Živahna zveza z AMERIKO.

REMBOURSNI KREDITI.

PRODAJA SREČK.

RAZREDNE LOTERIJE.

ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje.

Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzal izgubi, revizija zbiranja srečk itd. brezplačno.

STAVNI KREDITI, REMBOURS-KREDITI

Krediti proti dokumentom ukrcanja.

BORZNA NAROČILA. INKASO.

Telefoni: 1463, 1793 in 2676.

***** ESKOMPT MENIC *****

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

POSJILA DAJE

za vknjižbo 5 1/2 %

na menice po 6 %

na zastave in amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru

ESKOMPTUJE TRGOVSKA MENICA.

HRANILNE VLOGE

sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/2 %

Večje stalne vloge in vloge na tek. račun po dogovoru.

Rentni davek plačuje zadruga sama. — Vloga se lahko po eno krono. — ODDAJA DOMAČE NABAVILNE GRANTIRANE POSUŠICE.

registrirana zadruga z omejenim poročtvom TRST - Piazza della Caserma šte. 2, I. nad. - TRST (v lastni palači) vhod po glavnih stopnicah.

Poslovno-hranilni račun 16.004. TELEFON št. 963

ima varnostno celico (safe deposits) za shranje vrednostnih listov, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma varno proti ulomu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu ter jo oddaja strankam v najem po najnižjih cenah.

STANJE VLOG MAD 10 MILIJONOV KRON.

Uradne ure: od 9 do 12 dopold. in od 3 do 5 popold. Ljudje, ki v njih dobljajo ali umakajo denar